

Mübadil Melek ve Fazilet Hanımlara tahsis ve temlik edilmiş olan evin istimlâki için kendilerine (2 500) lira üzerinden bono verilmesi hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 9/VII/1934 - Sayı : 2747*)

No.

829

Aşağıda yazılı Arzuhal encümeni mazbatasını tasvip edilmiştir (*Cilt 23 - Sayfa 388,441*).

5 temmuz 1934

Mübadil olmaları hasebile kendilerine tahsis ve temlik edilmiş olan hanenin bilâhare Yunan malı olduğu anlaşılması üzerine bu bapdaki kanun ahkâmına ve encümenimizce müttehaz karara tevfi-kan bidayeti temlikte teffize esas olan bedelin tamamına mukabil bono verilmek suretile hanenin istimlâk edilmesi lâzımgelirken bu suretle muamele yapılmadığından bahsile şikâyeti havi Melek ve Fazilet imzalarıyla Yüksek Reislığe verilir encümene havale buyurulan arzuhal üzerine keyfiyet Ma-liye vekâletinden sorulmuştur.

Gelen karşılık okunduktan ve encümene davet edilen vekâlet hukuk müşaviri ile Nakit işleri müdür muavininin ifadeleri dinlendikten sonra mesele yeniden tetkik olundu. Arzuhal sahipleri-nin mübadil olmaları hasebile 1927 senesinde üç odası istihkaklarına mukabil olmak ve iskânı adi derecesi olarak tayin edilen altı odası da borelandırılmak suretile kendilerine dokuz odalı bir mes-ken tahsis edilmiştir. Bilâhare neşrolunan 1866 numaralı kanunun birinci maddesi mucibince bu borç kâmilan affolunmuş ve hane de bu mübadil iki kardeş olan Melek ve Fazilet Hanımlara temlik ve senede raptedilmiştir. Bu hanenin sonradan Yunan malı olduğu tahakkuk ederek mecburî istimlâke tâbi tutulması üzerine bu hanımlara 1885 numaralı kanunun birinci maddesinin 3 ün-cü fıkrası hükmüne tevfi-kan bono verilir hanenin istimlâki lâzımgelirken haklarında mezkûr mad-denin 4 üncü fıkrası hükmünün tatbik edilmek istenilmesi üzerine bu mübadiller geçen sene Mec-lisi Âliye müracaatle şikâyette bulunmuşlardı. Arzuhalleri encümenimize havale buyurulması üze-rine icra kılınan tetkikat neticesinde vaki şikâyetin yerinde olduğu tebeyyün etmesine mebni bun-lar hakkında mezkûr maddenin 3 üncü fıkrası hükmüne tevfi-kan muamele yapılmasına 2-V-1933 tarihinde karar verilmiştir.

Kararımıza Çankırı mebusu Abdülhalik Beyefendi itiraz etmiş ve bunun üzerine Heyeti umu-miyede cereyan eden müzakerede kararın bir kere de Maliye ve Bütçe encümenlerince tetkikini tale-p eylemiştir. Heyeti Celilenin de tasvibine iktiran eden bu talep üzerine kararımız mezkûr en-cümenlerce tetkik olunarak noktai nazarıma aynen iştirak edilmesine mebni keyfiyet Heyeti umumiyeeye arz edilmiş ve bu karar Yüksek Heyetin dahi tasvibine iktiran etmiştir. Bu suretle katiyet kesbeden kararımız veçhile mesele nihai bir derecede hal ve intaç edilmiştir.

Mevzu ahkâmın sarahatine ve kararımızın ruh ve mefâdına göre bu dokuz odalı hanenin bida-yeti temlikte teffize esas olan 2 500 lira bedel üzerinden tamamı için bono verilmesi lâzımgelirken bu mübadillere istihkakları mukabilinde verilen üç oda, iskânı adi haddi olan altı odadan tenzil edilmek ve binaenaleyh bu altı odanın üç odasını tekabül eden miktar hariç tutulmak suretile bo-no verilmesi cihetine gidilmesinden dolayı bunların tekrar Meclisi Âliye müracaatle mevzu ahkâma ve bu ahkâmın tayin ettiği hudut dahilinde encümenimizce verilen ve her iki encümenin tasvibine iktiran ettikten sonra, Heyeti umumiyece kabul buyurulmuş olan kararın tazammun ettiği hüküm ve şekle göre muamele yapılmadığından şikâyet etmekte oldukları anlaşılmiştir.

İcabi konuşuldu :

Esasen 1771 numaralı kanunun ikinci maddesi, istihkaktan fazla alınan mal kıymetlerinin borçlandırılmasını âmir olduğu gibi 1594 numaralı kanunda da (İstihkaklarından fazla mal tefevvüz etmiş olup fazlasını borçlanan mübadillerin yalnız meskene mahsus olmak üzere iskânı adı derece-sine kadar olan borçlarının affolunduğu) sarahaten münderiğ bulunmasına ve 1885 numaralı kanunun birinci maddesinin 3 üncü fıkrasında ise bidayeti temlikte teffize esas olan bedel mukabilinde bono verilmesi yazılı olmasına göre bu kanunların sarahatleri hilâfına muamele olunması sebebi encümenimizce anlaşılammıştır.

Zaten gerek vekâlet hukuk müşavirliğince gerek Nakit işleri müdürlüğünce de bu hususa dair yazılıp encümenimizce tetkik edilen müzekerelerde, o yolda yani mezkûr kanunların sarîh hükümlerine uygun olmak üzere hanenin tamamı için bono verilmesi şeklinde mütalea yürütüldüğü gibi vekâletçe vilâyetlere yazılan tamimde de bu dairede muamele yapılması tebliğ kılınmış olduğu halde bilâhare bu noktadan ne gibi esbap ilcasile inhiraf ve kanunların bu sarîh hükümleri hilâfına muamele ifası cihetine gidildiği encümenimizce hukuk müşaviri ile Nakit işleri müdür muavininden sorulması üzerine vakta evvelce o suretle mütaleada bulunulmuş ise de bu sureti telâkkinin yanlış olduğu bilâhare anlaşılmasına mebni tashihi muamele edildiği beyan kılınmıştır.

Bazı kanunların tatbikatını âmir olarak vekâletlerce yapılmakta olan talimatnamelerin ve verilen kararların, o kanunların çerçeveleri dahilinde ve bu bapdaki hükümlerin izahına matuf bir surette olması lâzımgelirken bu mesele hakkında bilâhare mezkûr kanunların pek bariz ve sarîh olan hükümlerini adeta tefsir ve tadil mahiyetinde olarakittihazi karar ve muamele edildiği, bu mübadillerin istihkakları miktarının iskânı adı haddinden tenzil edildikten sonra üst tarafına bono verilmek istenilmesinden istidlâl olunmaktadır. Yukarıda arzedilen bu mesele hakkında encümenimizce ittihazi edilen kararın Yüksek Heyetinizin tasvibine iktiran ederek katiyet kesbetmiş olduğu gibi mümasil bir mesele hakkında Devlet Şûrasına vaki olan müracaat üzerine kanunların bu sarahatleri dairesinde ve binaenaleyh encümenimizin bu bapdaki karara uygun surette yani (iptidaen teffize esas olan kıymetin tamamını davacılar tesviyesi lâzımgelince) 27 - IX - 1933 tarihinde ittifakla karar verilmiş olduğu da encümenimizce tahkik kılınmasına binaen bu nokta üzerinde artık fazla bir mütalea serdine mahal görülmemiş ve binaenaleyh kanunların bu sarîh hükümlerine istinat eden evvelki kararımızın ruh ve icabına göre bu mübadil kardeşlerin sarîh mülkleri olan mezkûr hanenin istimlâki için bidayeti temlikte teffize esas olan kıymetinin tamamına mukabil yani 2 500 lira üzerinden bono verilmesi muktazi bulunmuş olmakla keyfiyet Yüksek Heyetinizin musip takdirine arz olunur.

Edirne Posta ve telgraf sabık başmüdürü Sabri Beyin affine mahal olduğuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 10/VII/1934 - Sayı : 2748)

No.
830

İhtilâsı sabit olmasına ve bütün muhakemelerden elde edilen deliller takdir edilerek mahkemece cürmün vasfı tayin ve ona göre ceza tertip edilmiş olmasına ve mahkemelerin takdir salâhiyetlerine ilişilemiyeceğine ve hükümde adlî bir hata da görülememesine ve iadei muhakeme yolları da açık bulunmasına göre, Edirne Posta